

PROFESSIONAL PERFORMANCE | INDRUKWEKKEND,
SOMS ONTROEREND EN VOORAL VAAK HEEL LEUK!

Spelen met je toekomstige beroep, het belang van spelen in een opleiding

Graag meer plezier op school! Bij de lerarenopleiding gezondheidszorg en welzijn op Hogeschool Rotterdam hebben we Professional Performance geïntroduceerd: studenten spelen met behulp van theatertechnieken op een creatieve manier met hoe zij zijn als leraar. Dat is indrukwekkend, soms ontroerend en vooral vaak heel leuk! Daarnaast geeft het een onderbreking van het volle en snelle ritme van school en is er ruimte om, met lol en ontspanning, te dóén waar je anders alleen over leest en praat. **MONIQUE VAN DEN HEUVEL**

»

LEVENSSLES

Een slordige dertig jaar geleden werd ik docent. Tijdens mijn eerste echte sollicitatiegesprek bij ROC Friesland College bracht ik destijds bijna geen woord uit, waarschijnlijk was ik te zenuwachtig omdat ik het zó graag wilde. Maar ondanks mijn magere performance kreeg ik het vertrouwen, volgde er een tweede gesprek en uiteindelijk ook mijn eerste baan. Daarin leerde ik hoe belangrijk dat vertrouwen is en wat de kracht van complimenten is. Ik leerde wat pedagogiek was, zelfs zonder dat woord te gebruiken. En bovenal leerde ik van de mensen die ik les gaf, kreeg ik mijn eerste grote levensles, die resulteerde in mijn eerste monoloog voor de Professional Performance-bijeenkomsten:

29 ben ik
Zorgeloos
Zelfverzekerd
De hele wereld al gezien

Een nieuwe baan
Leraar Nederlands als tweede taal
Al die mensen
Zoveel verdriet

In de nacht trekken al die gezichten
aan mij voorbij
Wat hebben ze meegemaakt
Wat heb ik meegemaakt
Wat weet ik eigenlijk

Leer mijn taal
Leer opnieuw leven
Leer opnieuw iemand zijn
Leer mij het leven

Hij, die cursist uit Iran, die zei
Monique, wil je wat voor me doen
Wil je af en toe even stilstaan
En blij zijn

Dat jij kunt leven als vrouw alleen
Financieel onafhankelijk
Zonder man en zonder kinderen
En dat dat normaal is hier

Wil je af en toe bedenken hoe
gelukkig je bent
Te leven in vrijheid
Doen en laten en zeggen wat je wilt
En dat dat normaal is hier

58 ben ik
Ik ben zijn naam vergeten
Maar niet wat hij zei
Ik kan er nog om huilen

Door hem sta ik soms stil
En realiseer ik me wat ik heb
Ben ik blij met de mogelijkheden
Geniet ik van mijn vrijheid

WAAROM PROFESSIONAL PERFORMANCE (THEATER-LESSEN) BINNEN EEN LERARENOPLEIDING?

De pedagogische handelingsverlegenheid onder leraren in opleiding is soms groot, evenals de behoefte aan hulpmiddelen. Tijdens de bijeenkomsten Professional Performance reiken we theatertechnieken aan die volgens de studenten in deze behoefte voorzien. Deze technieken vergroten het pedagogisch handelingsrepertoire van de studenten en helpen hen om te gaan met lastige situaties in de klas. Zij zien deze bijeenkomsten als een welkome aanvulling op het reguliere curriculum.

We vinden het belangrijk dat student verbinding kunnen maken tussen het echte leven, hun gevoel en de wereld van anderen. Theatertechnieken helpen hierbij. In de bijeenkomsten krijgen studenten de mogelijkheid om wat zij leren en voelen te onderzoeken en een plek

te geven binnen hoe zij onderwijzen. In een wereld van verbeelding mag immers alles bestaan en dat maakt dat zij zich beter leren inleven in de ander, meer empathie voor de ander voelen en de wereld gaan beschouwen vanuit meerdere perspectieven.

IK LEERDE DAT PEDAGOGIEK WAS, ZELFS ZONDER DAT WOORD TE GEBRUIKEN

Als leraar is het belangrijk om over een breed arsenaal van manieren van reageren te beschikken, zodat je flexibel kunt inspelen op de situatie en de leerling. In deze bijeenkomsten hebben ze de mogelijkheid om hiermee te experimenteren.

Kunst en filosofie gaan over het 'niet weten'. Daar gaat het in onderwijs ook om, je weet nooit wat er gaat gebeuren. Natuurlijk heb je de kennis, de doelen, de didactiek die daarop aansluiten, maar hoe de klas, de leerling, de ander reageert, dat weet je niet van tevoren. In Professional Performance leren studenten om te gaan met dat 'niet weten'. Wat doe je, hoe reageer jij als de zekerheden wegvallen, als jij er als persoon er echt toe doet?

Met theatrale middelen leren we studenten letterlijk te spelen met beelden, perspectieven, verschillende leefwerelden, verschillende verhaallijnen, verwachtingen en eisen. Zo krijgen plezier en empathie meer tussen van de cognitieve overload. Studenten leren vragen te stellen en oordelen uit te stellen.

De studenten hebben zo de

mogelijkheid dat wat zij leren 'uit te proberen' in hun stage. Uiteraard is er ruimte om te werken met specifieke vragen en/of problemen die studenten zelf aandragen.

KLASSE-GESPREK, EEN SPEL VOOR LERAREN

Een andere manier om samen te oefenen is het spelen van het spel Klasse-gesprek, waarin je met vier leraren een verkennend gesprek voert naar aanleiding van een casus met een pedagogisch moment. Snelheid speelt geen rol, integendeel. De methodiek is bedoeld om te vertragen, na te denken en te reflecteren, waarbij je gebruik maakt van de aangereikte pedagogische begrippen.

Een pedagogisch moment is het moment dat je beseft: nú moet ik wat doen. Op zo'n moment balt als het ware 'dat waar de leraar voor staat' zich samen; je moet nú een beslissing nemen.

EEN PEDAGOGISCH MOMENT IS HET MOMENT DAT JE BESEFT: NÚ MOET IK WAT DOEN!

We worden elke dag geconfronteerd met 'pedagogische momenten'. De leerling met een paniekaanval tijdens de toets. De leerling die ongewenste opmerkingen maakt. In onze lessen gebeurt zoveel meer dan het overdragen van lesstof. De methodiek van het Klasse-gesprek helpt je stil te staan bij de rol die we hebben als pedagoog. We denken na over veiligheid in de klas en over de relatie tussen jou en de leerling. De

methode zet daarbij zowel jou als de student 'als mens' centraal.

Er is binnen het Werkverband Beroepspedagogiek mbo vele jaren onderzoek verricht naar de pedagogiek van het mbo vanuit Hogeschool Rotterdam (eerst binnen het lectoraat Versterking Beroepsonderwijs en nu ook binnen de Expertisekring Werken met Onderwijspedagogiek). In deze onderzoeken kwam het grote belang van het voeren van pedagogische gesprekken naar voren. De kern van deze gesprekken is 'waarom doe

Reacties van docenten (in opleiding) op 'Klasse-gesprek'

- > 'Dit wil ik ook met mijn team spelen! Het is belangrijk dat we deze gesprekken voeren.'
- > 'Omdat we met elkaar in gesprek gaan met behulp van de pedagogische begrippen, gaan de gesprekken verder omdat je niet blijft hangen in eigen meningen. Het vraagt echt om bezinning.'
- > 'Het praten met behulp van de begrippen zorgt ervoor dat ik straks beter kan terughalen waar we over gesproken hebben. Dat betekent dat ik beter en diepgaander kan reflecteren op de cases (voor in mijn portfolio).'
- > 'Omdat we niet allemaal hetzelfde verstaan onder de begrippen praten we ook over de betekenis hiervan. Dat draagt bij aan een gezamenlijk vocabulaire.'

Lees hier meer over Klasse-gesprek:

<https://nivoz.nl/nl/klasse-gesprek-de-onmiddellijkheid-van-het-leraarschap>

ik wat ik doe?', welke pedagogische waarden liggen hieraan ten grondslag? Met het spel geven leraren (in opleiding) woorden aan hun pedagogisch handelen en bespreken zij dit met elkaar.

MONIQUE VAN DEN HEUVEL IS AUTEUR VAN 'KAIROS IN DE KLAS - PEDAGOGIEK MET HART, HOOFD, HANDEN EN VOETEN' EN HOOFDDOCENT PEDAGOGIEK EN DIDACTIEK BIJ DE LERARENOPLEIDING GEZONDHEIDSZORG EN WELZIJN EN KENNISCENTRUM TALENTONTWIKKELING, HOGESCHOOL ROTTERDAM.

